

„Работница и колхозница“
(на эстонской языке)

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Naistöoline ja naiskolhoosnik

38

Juuli
1932

Г.П.Б. в Лнгр.
О.Э. 1932 г.
Акт №

Ц

SISUKORD

Lhk.

Poliitiline osa

1. Rahvusvaheline sõjawastane päew
2. Sotsialismi ehitustöö uued miljardid. *a. — d.*
3. Kolhoosiline kauplemine kõrgemale astmele. *H. Wisnapuu*
4. Klaara Zetkin — Wilhem Pieck

Ilukirjandus:

5. Aru sai *A. Terijõe*
6. Budjonnoi ratsawägi tõlk. *E. Jürgenfeld*

Kindlustame rahvusvahelist sidet

7. Naistöölistel pole isegi hääletamise wabastust
8. Käed Nõukogude Liidu küljest *Mores Tores*

Sõnumid

9. Töörahwa wiulikunstnik sm. Ed. Sõrmus
10. „Külwaja“ trükikoja noored naistöölised eesrinnas wõitlejad
11. Naiskolhoosnikud, asuge ise lõõkkorras lastetubade ja ühissöögilaudade organiseerimisele *L. Hümalow*
12. Wõtke eeskuju töökangelasest Tombutist
13. Budjonnoi nimelisest kolhoosist K...a
14. Domkino külanõukogu naisdelegaatide tööst
15. Lastesõimede ja platside töö alahindamine *Komnoor*

Majapidamise osa

16. Kuidas marju ettewalmistada
-

Rahvusvaheline sõjawastane päew

1. augustil 1914. aastal algas maailmasõda, kus miljonid töölised ja talupojad kaotasid oma elu imperialistlike röövikute huwide eest wõideldes.

Imperialistlike sõja tekkimise põhjuseks oli maailma ärajaotamine suurriikide wahel, sest kapitalistlikud wastuolud olid niiwõrd terawaks kaswanud, et ainult sõjalisel teel wõisid lahendatud saada. Kogu 14 aasta kestwusel, mis möödunud maailmasõja lõpust, pole sõjahädaoht nii suur olnud kui praegu. Ja tegelikult on ka praegu sõda käimas, sest Kauges Idas ja kapitalistlikes maades woolab tööliste weri, waatamata sellele, et Genfis mitmeid aastaid sõjariistade vähendamisest räägitakse. Genfi „sõjariistade vähendamise“ illusioonidega tahetakse töötawate hulkade tähelpanu kaswawatest sõjalistest ettewalmistustest kõrwale juhtida.

Sõjariistade vähendamise asemel suureneb kõikides kapitalistlikes maades sõjariistade walmistamine. Igapäew lastakse wälja uusi ja suuremaid sõjalaewu, lennukeid, tanke, pommipildujaid jne. See on walmistusala, mis kriisi ei tunne.

Sama palawlikku sõja ettewalmistust näeme ka wäikses Eestis, kes tulewase sõja kaitsemüüri moodustamise eest Nõukogude Liidu wastu omale nõndanimetatud iseiswuse suurriikidelt ostis. Sel ajal, mil töölised nälgiwad ja perekondadega surma lähewad, kaswawad sõjaministeeriumi eelarwed, ostetakse suuri lennukeid ja maksetakse hiigla summasid. Töötatööliste toetuseks puudub raha, kuid strateegiliste raudteede, lennukoolide, lennuplatside ehitamiseks on raha küllalt. Igale on selge, mil eesmärgil neid raudteesisid, lennuplatsi tarwis ehitada, sest tarwis on ühist Nõukogude Liidu wastast wõitluswäerinda luua, Eesti on ju rahvuswaheliste imperialistlike söödikute wõitluseplatsdarmiks Nõukogude Liidu wastase sõja puhul.

Kapitalistline ilm sipleb ennenägematu kriisi krampides, mis areneb kapitalismi üldkriisi alusel ja on haaranud oma alla juba kõik kapitalistlikud riigid ja saaduste walmistusharud, peale sõjariistade walmistuse. Maailmakriis on tekitanud ennenägematu suure tööpuuduse, kus üle 50 miljoni töolist tööta on, kes perekondadega surmale wastu lähewad. Nii on kapitalistlikel maal.

Sotsialistlikes Nõukogude Wabariikide Liidus näeme teistsugust pilti. Siin ei tunta neid koledusi, mida läbi elab kapitalistlike maade töörahwas.

Nõukogude Liidu töörahwas ehitab edukalt sotsialismi, meie oleme sotsialismi alusmüüri walmis ehitanud ja asume sotsialismi ehitamisele. N. Liidu proletariaat ja kolhoosnikud lõpetawad esimese wiieaastaplaani teostamist ja asuwad teise wiieaasta ehitamisele. Päew-päewalt paraneb töötawate hulkade aineiline ja kultuuriline olukord, tõusewad palgad, paraneb warustus, suureneb haigemajade, sanatooriumide, kurortide, puhkemajade ja koolide arw jne. Töötawates hulkades kaswab aktiivsus, süwenewad uued tööwormid, sotsialistline wõistlus ja lõõktöö ning walmistusbriigaadid muutuwad walmistuse keskpunktiks.

Nõukogude Liidu töörahwa sotsialismi ehitustöö edusammud üheltpoolt ja teiselt poolt kapitalistlike kriisi suurenemine ja lootuse nurjumine Nõukogude Liidu sisemise kontrrewolutsiooni lahtipuhkemise peale, ajawad kapitalistid kabuhirmu ja nad seawad Nõukogude Liidu häwitamise päewakorda.

Kapitalistlikud riigid teewad kõik, et Nõukogude Liitu sõtta kiskuda. Seda tõendawad meie wäljamaa esindajate tapmised, põrgumasinade ülesseadmised, Kauge Ida raudtee haaramise katsed, Saksa saatkonna nõuniku von Twardowski tapmiskatse ja Prantsuse presidendi Doumeri tapmine walgekaardlase bandiidi Gorgulowi poolt. Peale selle, interwentsiooni teostamise eesmärgil Nõuk. Liidule on jaapani imperialistid oma alla wõtnud Mandshuuria ja asunud Hiinamaa tähtsamate poliitiliste ja majandusliste osade okupeerimisele. Mandshuuria waldamisel oli imperialistide peaesmärgiks Hiinamaad, kui rikast tooresainete turgu, ära jaotada, luua Mand-

shuurias sõjaline platsdarm Nõukogude Liidu vastu ning rõhuda maha Hiina nõukogud, mis töörahwa werega wõidetud ja mis enesest ähwardawat hädaohtu kujutawad imperialistlisele kurnamiskorrale asumaadel.

Kõik need katsed Nõukogude Liidule kallaletungimiseks on kõige otsustawamalt ja armuheitmatult tagasi löödud. Kuid sõja hädaoht ei ole möödunud, imperialistide prowokatsioonid kestawad edasi, ja see kohustab meid kõiki weel kindlamalt riigikaitse kõwendamisest osa wõtma.

Nõukogude Liidule kallaletungimisest wõtawad aktiivselt osa sotsiaalfaschistid, kes õigusega sõdade ja interwentsiooni Internatsionaali nimetuse ära teeninud. Sotsiaaldemokraadid jatkawad suure järjekindlusega seda äraandlikku poliitikat, mis nad algasid juba maailmasõja lahtipuhkemisel. Praegu on sotsiaalfaschistid otsekohesed tööliste klassi äraandjad ning sõdade õhutajad ja organiseerijad. Seda tõendab sotsiaaldemokraatlise politseisenaatori teguwis, kes Hamburgis sadamatöölise wõitlust sõjariistade transporteerimise vastu ja sõjawastaseid koosolekuid ja demonstratsioone ära keelas. Ja mis weel huwitawam, sotsiaalfaschistid kutsuwad imperialistlisi riike sõdima, sest üks sotsiaalfaschist leiab, et Jaapan ei saawat ilma Mandshuuria looduserikkusteta „plaanilist majapidamist“ läbi wiia. Siit on selgesti näha, et sotsiaalfaschistid leiawad „plaanilise majapidamise“ sisseseadmist töörahwa tapmises ja häwitamises.

Iga maa kommunistlised parteid peawad weel enam hulkadele lähenema, igasse wabrikusse, tehasesse, töökojasse, sadamasse partei rakukesed ja wõitlusekomiteed moodustama, et sõjariistade saatmist keelata, mis tööliste tapmise eesmärgil saadetakse.

Eestimaa naistöölised ja kõik töötawad hulgad, wõitlusele kaitsepolitsei protseerimiste ja prowokaatorite vastu! Naistöölised, puhastage oma read Helene Pumbo taolistest kaitsepolitsei agentidest ja koonduge weel rohkem tööliste wõitlusorganisatsioonidesse ja wiige majanduslist kui ka poliitilist wõitlust kommunistlise partei juhtimisel.

Kommunistlised parteid kutsuwad kõiki naistöölisi ja töötawaid naisterahwaid ühiselt meestöölistega rewolutsioonilisele wõitlusele kapitali pealetungimise vastu ja Nõukogude riigi kaitseks.

Naistöölised ja teised töötawad naisterahwad, minge sõjawastasel päewal uulitsatele demonstreerima ja nõudke sõja prowotseerijate walgebändiitide väljaajamist. Kogu ilma töötawad hulgad ei wõi lubada, et kontrrewolutsioonilised timukad takistamatult ja karistamatult wõiwad prowotseerida üleilmist tapatalgu tööliste klassi ainukese sotsialistlise isamaa — Nõukogude Liidu vastu.

Kommunistlised parteid peawad mobiliseerima kõik nais- ja meestöölisid ja kõigi töötawate rewolutsioonilisi jõude, et imperialistlist sõda muuta kodusõjaks — klassisõjaks.

Nõukogude Liidu proletariaat, kui maailmarewolutsiooni eesrinnas wõitleja, ehitades edukalt sotsialismi, kiirendab ja aitab kaasa üleilmse Oktoobrirewolutsiooni peatsele lähenemisele.

Elagu rahwuswaheline sõjawastane päew!

Elagu Üleilmne Oktoober!

Elagu Eestimaa Kommunistline Partei!

— 2 —

Sotsialismi ehitustöö uued miljardid

Samal ajal, kui kapitalistline ilm ägab üldise majanduskriisi hoopide all, mille raskus töötawate hulkade kaela weeretatakse ja millest tõeliseks väljapääsemiseks on ainult proletaarne rewolutsioon, kapitalistlike korra purustamine; kuna kapitalistline väljapääsutee tähendab töötawatele hulkadele veel hirmsamat kurnamist, miljonite näljasurma ja wiltsust; samal ajal, kui imperialistlikud interwentsionistid kriisist väljapääsu otsiwad ja näewad Nõukogude Liidule pealetungimises, selle sõjalises häwitamises, — ehitab N. L. proletariaat käsikäes kolhoosnikkudega ja töötawa talurahwaga kõikide waenlaste hirmuks ÜK(e)P keskkomitee juhtimisel edukalt sotsialismi ühel kuuendikul maakerast.

Imperialistlike interwentsiooni ketikoerad — Poola, Rumeenia, Soome, Eesti j.t. — saawad oma peremeestelt — Prantsuse- ja Inglismaalt laenusid selleks, et ehitada uusi sõjalisi raudteesid, osta sõjawarustust, allweelaewu, valmistada ette walgekaardlisi rõõwbandeid selleks, et kallale tungida Nõukogude Liidu töölisteklassile ja kolhoosnikkudele, algada tapatööd rahukaitswa sotsialistlike riigi vastu.

Nõukogude Liidu töötawad hulgad lõpetawad sotsialistlike ehitustöö esimese wiieaastaplaani täitmist nelja aastaga 1932. aastal. See aasta läheb ajalukku sotsialismi suuremate wõitude aastana. Magnitostroi, Kusnetsk, Dneprostroi, traktori ja autotehased, „Scharikopodschipnik“, kümned sajad uued ettevõtted — need on üleilmilise tähtsusega tööstusehiiglased, ehitatud enamliste tempodega, hulkade waimustusel wõimsaks aluseks ja kaitseks proletariaadi diktatuurile.

Suurt osa hiiglasummade kogumiseks sotsialismi eduka pealetungimise jaoks etendab meie riiklike sisemise laenu arendamine, mis toetub laialiste hulkade aktiivsusele meie ehitustöös, ääretu usaldusele partei ja nõukogude walitsuse vastu.

Proletariaat, kolhoosnikud ja töötaw talurahwas annab oma riigile laenu selleks, et kiiremini täita hiiglaplaanid, rutemini ehitada uut paremat ilmakorda, kus pole kurnajaid ega kurnatuid, rikkaid ega waseid, kus kõik on teadlikud kommunistlike ühiskonna liikmed.

Kolmanda otsustawa aasta laenu realiseeriti lühikese aja jooksul 2 miljardi rubla eest 1,6 miljardi rbl. asemel, mis ette oli nähtud. Wiieaastaplaani lõpuaastal — 1932. aastal mahutatakse üle 20 miljardi rbl. rahwamajanduse alade kapitaalsesse ehitustöösse, töörahwa materjaalse ja kultuurilise eluolu edaspidiseks parandamiseks, heaoleku tõstmiseks. Hiiglasummad mahutatakse kommunaal-majandusesse — korterite, wabrik-köökide, kultuurehituste, klubide, lugemistubade, koolide jne peale. Töötawate hulkade elujärje parandamisest ja tõusust räägib juba üksi see, et käesolewal aastal kultuur-eluoluliste nõuete jaoks kulutataw summa möödunud aasta summast 38 protsendi wõrd suurem on.

Nende ja rea teiste ülesannete täitmine nõuab meilt rahaliste ressurside maksimaalset mobiliseerimist. Meie tööstusehiiglaste — Magnitogorski, Dneprostroi j.t. töölised arwetasid seda ja esitasid oma proletaarsete walitsusele ettepaneku välja lasta esimese wiisaasta lõpuaasta laenu. Sajad ettevõtted ja kolhoosid, sajad tuhanded töötawaid hulki toetasid kohe seda ettepanekut. Hulkade soovil otsustas N. L. kesktäidesaatekomitee:

„Esimese wiieaastaplaani edukalt lõpetamise huwides 1932. aastal ning teise wiieaastaplaani sotsialistlike ühiskonna hiiglasuurte ehituse alustamise huwides, wastu tulles eesrinnas sammuwate tehaste ja suurte uute ehituste tööliste ning eesrinnas sammuwate kolhoosnikkude hulgalistele nõudmistele, — lasta välja 3 miljardi 200 miljoni rubla summas wiieaastaplaani lõpuaasta laenu.“

Töötawad hulgad asusid ülekeewa entusiasmi laenu realiseerima. Ametiühisuste kesknõukogu loosung — kolmenädaline tööpalk riigile — ületati igas tehases ja wabrikus. Punane pealinn Moskwa täitis oma realiseerimise plaani 5 päewaga ja sammub jõudsalt ületuse teel. Leningradi oblast seisab laenu realiseerimises üle Liidu esimesel kohal, täites ülesande 100,4% wõrd, samasugust waimustust näeme igas N.L. töökohas, tehases, sowhoosis ning kolhoosis. Laialdase sotsialistlike wõistluse teel, lõõktempodega on N.L. proletariaat juba täitnud oma kohustuse laenu realiseerimises. Kolhoosid ja üksikmajapidajad jääwad maha. Siin on waja eesrinnas sammuwatel kolhoosidel

ja küla nõukogudel mahajääjad buksiirile wõtta ning tööstustöölise eeskujul täita ning ületada lähemal ajal kontrollarwud.

Eesrinnas sammuwaid lööklasi kolhoosis ja terweid külanõukogusid premeeritakse erilisest wäljaeraldatud premeerimise fondist. Peale selle eraldatakse laenu laialilaotatud summast kohalisesse eelarwesse 10—25%. Külas saawad kolhoosid ja külanõukogud laenu realiseeritud üldsummast mitte wähem kui 15 protsenti. Need summad lähewad majanduslise ja kultuurse ehitustöö jaoks, uute klubide, lugemistubade, lastesõimede, kolhooside ühissõõgimajade, pesumajade jne ehitamiseks. Naiskolhoosnik saab sellega laenu edukast laialilaotamisest määratusuuri kergendusi, eeskätt oma olukorra parandamiseks. Laen wabastab ta sellest koduperenaise orjalisest tööst, mida ta sõõgiwalmitamiseks, pesupesemises, laste hoolitsemises jne nii wäga tunneb.

Sellepärast olgu naiskolhoosnikud ja koduperenaised laenu aktiivseteks realiseerijateks, selle suure kasulikkuse selgitajateks kõigi töötawate naiste hulgas.

Meil on rida lööklasi — naiskolhoosnikke ja naistöölisi laenu alal. Näiteks laotasid laenu erilise aktiivsusega sm. Jürna nim. kolhoosi naiskolhoosnikud **J. Otsing, L. Metsawaht, R. Kütt**. j.t. Naiskolhoosnikud wõtke neist seltsilistest eeskujude. Wõtke eeskujude Tiko-pesa kolhoosidest, kus laen kiirelt ja ületusega realiseeriti.

Naiskolhoosnikud ja kehwik-keskmik majapidamiste talunaised! Laenu kiire ja täieliku laialilaotamisega parandate teie oma eluolu, wabastate end sellest orjusest, mis üksikmajapidamises teid rõhub. Laename ise oma riigile sotsialismi kiiremaks lõpulikuks wõiduks.

A—d.

Kolhoosiline kauplemine kõrgemale astmele

Partei ja Nõukogude walitsuse otsused 6. ja 10. maist wilja kokkuostmise plaani ja kolhoosilise kauplemise kohta on ajaloolise tähtsusega ja suureks tõukeks kolhooside majanduslisele ja organisatsioonilisele kindlustamisele ning kolhooside kaswamisele.

Kolhoosilise kauplemise tõttu suurenewad kolhooside fondid, mis kaasa aitawad sotsialistilisele kuhjumisele. Kolhoosiline kauplemine tõstab tööliste warustamist paremale järjele.

Tsaari ajast pärandasime killustatud ja tehniliselt mahajäänud põlumajanduse, mida tuli lõpulikult ümber korraldada sotsialistilisel alusel, suurte sowhooside ja kolhooside arendamisega. Õige partei liin ja hulkade tahe meie majandust sotsialistilisele ümber korraldada on selleks pandiks, et oleme küsimuse „kumb-kumba“ meie maal lahendanud nii tööstuses kui ka põllumajanduses. Kui meie 1928. aastal terawilja alal raskust tundsim, siis oli kõik meie jõud sellele mobiliseeritud, et lahendada terawilja probleem, mida me edukalt ka tegime.

Tänapäew on meil palju suuremad wõimalused ja eeldused nendest raskustest ülesaamiseks, mis meil mõnedel aladel weel ette tulewad. Meie wabrikud ja tehased lasewad ikka enam ja enam uusi masinaid ja põllutööriistu kolhooside põldudele, mis tõstab meie terawilja ja põllumajandusliste saaduste hulka.

Parteil ja Nõukogude walitsusel oli nende ülaltähendatud otsuste awaldamisel esmärgiks: weel enam arendada ja tõsta küla- ja linnawahelist nõukogude kauplemist.

Kolhooside kaswamine andis wõimaluse kolhoosidel ja töötawatel üksikmajapidamistel oma majapidamise ülejäägid ära müüa.

Et ringkäiku linna ja küla wahel suurendada, selleks wähendati kolhoosidelt wilja ja teiste saaduste riiklise kokkuostmise plaane ja suurendati neid sowhoosilistel majapidamistel.

Kolhoosilise kauplemise arendamisel ei tohi ära unustada, et kolhoosid peawad eeskätt riiklise kokkuostmise plaanid korralikult täitma ja siis alles enese majapidamise ülejäägid müüma.

Nende otsuste edukaks lahendamiseks annab walitsus lühikese-ajalisi krediite kaupluste remonteerimiseks, transpordi muretsemiseks, toiduainete ostmiseks teistes kol-

hoosides jne. Krediidid antakse ainult neil juhtumistel, kui kollektiivmajapidamine on niivõrd arenenud, et garanteerib laenude õigeajalist äramaksmist, kui kaubaline tootmine riigile õigeajaliseid ära on antud (müüdnud).

Kolhoosilise kauplemise arendamiseks ja tõstmiseks peavad ka meie kooperatiiv-organisatsioonid kaasa aitama, poodisid, kioske, müügilaude awama, et kolhoosid ühte kui teist neile tarwisminewaid tööstuskaupu saaksid osta. Kui nais- ja meeskolhoosnik ehk töötawad talupojad omale kõige tarwilikumaid kaupu saawad osta, siis on see kahtlemata stiimuliks ja tõukeks sellele, et suurema huwiga ja energiaga kolhoosilise majanduse kõwenemise eest wõidelda. Sellega ühenduses suureneb ka kolhoosiline kauplemine.

Kolhoosilisel kauplemisel ei tohi põllumajandusliste saaduste hindasid mitte määrata administratiivsete käskimistega ja ettekirjutamistega, waid kolhoosnikkude eneste äranägemise järele. Hinnad peavad niisugused olema, et nad wastaksid kolhoosnikkude kui ka ostjate tööliste huwidele.

Kolhoosilises kauplemises tuleb igal nais- ja meeskolhoosnikul ja töötawajajapidajal wõidelda edasimüüjate wastu, kes meie raskusi oma äritegemise huwides kasutawad ning igasugust musta äri ajawad, et kolhoosilise kauplemisele kaikaid kodaraisse loopida.

Iga nais- ja meeskolhoosnik ja töötaw üksimajapidaja naisterahwas peab teadma, mille ümber käib wõitlus ühelt poolt nende wastu, kes nepi sissewiimisel meil kapitalistlikku arenemist nägid, kes kogu aja sellest aina unistawad. Need unistajad tahawad kolhoosilisest kauplemisest oma sahkerdamise suurenemist näha. Teiseks on meil „pahem“- ja parempoolseid, kes kolhoosilises kauplemises näewad uue nepi sissewiimist, kus jälle kapitalistlikud elemendid kaswama hakkawad.

Ja see on väga loomulik, sest meil on sarnaseid elemente, kes iga meie uue sammu juures kabuhirmu satuwad ja igas wõttes igasuguseid hirmsaid asju näewad.

Klassiwaenlased näewad kolhoosilises kauplemises ajutist manööwerdamist ja töölisteklassi kapituleerimist, kus talupojad töölistelt wiimaseid kopikaid wälja hakkawat pigistama, kus tööliste warustamine halwenewat, kollektiiviseerimise tempod wähenewat jne.

Igasugused sääraseid jutud ja seletamised on klassiwaenlaste omad, ükskõik, kes seda ka ei räägiks. Iga naistöoline, naiskolhoosnik ja töötaw naisterahwas peab säärase juttude „teoreetikute“ wastu wõitlema ja walmis olema kõige otsustawamat wastuhoopi andma.

Iga naistöoline, naiskolhoosnik ja töötaw naisterahwas teawad, et mingisugustest kapitalistlike olluste tekkimisest ei saa juttugi olla, sest 1932. aastal on sotsialistliku sektori käes kõik rahwamajanduse kõrgustikud, kuna üle 60% talupoegade majapidamistest on kollektiiviseeritud. Nende asjaolude juures on igasugused wõimalused olemas selleks, et isegi ajutist kapitalistlike elementide kaswamist takistada.

Kui naistöolised ja naiskolhoosnikud kolhoosilise kauplemise tähtsusest aru saawad ja walmis on selle tõstmise eest wõitlema, siis wõime kõige lühema aja jooksul tööliste warustamist paremini organiseerida ja kõik wäärnähtused kõrvaldada.

Kolhoosiline kauplemine oma lühikese aja kestwusel on tõendanud, et kolhoosid ja kolhoosnikkude hulgas temast huwitatud on ja kõik selleks teewad, et suuremate tempodega kolhoosilist kauplemist arendada.

Ei saa ka nimetamata jätta neid wäärnähtusi, mis kolhoosides esile tulewad. „Edasi“ nimelises kolhoosis Wolossowo raioonis ei tehta midagi, et kolhoosi kauplemisele kaasa aidata, waid oodetakse paremaid aegu. Niisama oportunistlikult hindab kolhoosi kauplemist Simiititsa kolhoos „Uus tee“, kes ise oma saadustega kolhoosi turule sõidab ja mingisugust tööd ei tee, et kolhoosnikud oma isikliku majapidamise ülejäägid turule wiiks.

Ükski eestlaste kollektiivmajapidamine ja kolhoosnik ei tohi pealtwaatajaks jääda, waid peab kõige suurema energiaga tööle asuma, et meie partei ja walitsuse otsuseid teostada.

Seame kõik oma töö sm. Stalini kuue ajaloolise tingimuse alusele. Loomel kolhoosidesse waimistuslised brigaadid, kus nad puuduwad.

Kogu kolhoosi töö tuleb läbi wiia sotsialistilise wõistluse ja lööktöö alusel. Kutsume teisi eestlaste kollektiwmajapidamisi sotsialistilisele wõistlusele, anname oma töökogemused edasi teistele kolhoosidele, aitame teisi mahajääwaid kolhoose ja kehwik-üksikmajapidamisi järele. Ainult seda tehes suudame neid ülesandeid täita, mis meie ehitustöös ees seisawad.

Kõik naistöölised ja teised töötawad naisterahwad wõitlusele kolhoosilise kauplemise arendamise eest!

H Wisnapuu.

Klaara Zetkin

Klaara Zetkin sai 75. aastat wanaks ja kuigi ta selle wastu on, et seda päewa pidulikult meelde tuletada, peab ta sellega leppima, et rahvuswaheline proletariaat teistsugusel arwamisel on.

Klaara Zetkin on üle 50. aasta oma elust rewolutsioonilisele tegewusele annud, tema elu on pidewalt seotud Saksamaa ja rahvuswahelise töölisliikumise ajaloo ja wene rewolutsiooniga.

Klaara Zetkini elutee on wäga rikas rewolutsiooniliste wõitluste poolest. Oma kindla ja sõjaka iseloomu tõttu on ta oma kõrge wanaduse peale waatamata seesmiselt nooreks jäänud. Isegi wiimastel aastatel, kus ta peaaegu oma nägemise on kaotanud ja kaua sunnitud woodis olema, lükkas ta rewolutsiooniline waim proletariaad poliitiliste wõitluste iga uue terawnemise puhul ümber kõik arstlised ettekirjutused ja puhkuse tarwituse.

Neil päewil, kui arstid Klaara Zetkinile täielikku puhkust ette kirjutasid, ütles ta: „Arstid teewad mulle noomitusi selle eest, et ma nende ettekirjutusi ei täida, waid kirjutan ja töötan. Kuid mis parata? Ma wastasin neile: Mitte muidu, kui pea otsast wõttes, ei saa mind **sundida loobuda osawõtmisest rahvuswahelisest wõitlusest ja Nõukogude Liidu eduka sotsialismi ehitustööst ja tema rewolutsioonilisest kaitsemisest.**“

Klaara Zetkin wõtab wastu oma 75-aastast sünnipäewa proletariaadi maal — Nõukogude Liidus, mis kapitalismi ikkest wabanenud. Ta sõitis siia, et kauges Kesk-Aasias uurida naisterahwaste wabastamist keskaja orjusest ja selle eeskuju waral kõikidele kapitalistiliste maade töötawatele naisterahwastele näidata, mida oli suuteline Wene rewolutsioon nii lühikese aja kestel ära tegema sellel mahajäänud alal. Nii siis, Klaara Zetkin oma kõrge wanaduses seadis enese ette suure ülesande teostamise, mille eest algas wõitlust juba 50 aastat tagasi.

Klaara Zetkini rewolutsiooniline tegewus on niiwõrd rikas, et pole wõimalik nendes ridades isegi kõige kitsama piirides seda käsitada.

Kus iial ta ka rewolutsioonilist wõitlust ei wiinud: noore naisõpetajana selleaegse sotsiaaldemokraatlise naisteajalehe „Gleicheit“ toimetajana, kui see leht weel rewolutsiooniline oli ja töötawate naisterahwaste wõitlusele oma üheõigusluse eest oli pühendatud; wana sotsiaaldemokraatia ja II-se Internatsionaali reformistide klassilise äraandmise wastu; Spartakuse liikumise wõitluses imperialistilise sõja ja II-se Internatsionaali sõjalise poliitika wastu. Saksamaa kommunistilise partei eesotsas proletarise rewolutsiooni ettewalmistusel; Kommunistilises Internatsionaalis tema täidesaatekomitee liikmena; wene rewolutsiooni ettewalmistuses ja Nõukogude Liidu sotsialistilisele ehitustööle kaasaaitamises — kõigis selles läheb üks joon Klaara Zetkina elust punase niidina läbi.

Suure tegemisega jõudis ta Marxi ja Engelsi teadusliku sotsialismi teooria juurde ja raudse tahtega kindlustas ta eneses selle teooria ning sidus Lenini õpetusega proletarise diktatuurist. Propagandistina tegutses selle õpetuse laialikandmiseks tööta-

watesse hulkadesse, agitaatorina ja juhina wõitles ta rewolutsioonilise klassiwõitluse eesotsas, töötawate hulkade poliitilise, majanduslise ja kultuurse wabanemise eest.

Klaara Zetkini järjekindel rewolutsiooniline tegewus erineb kogu terawusega äraandjatest sotsiaaldemokraatlistest juhtidest, kes ühinenud proletariaadi klassiwaenlastega, et proletaarset rewolutsiooni takistada.

Just praegusel ajal, mil fashism üle läheb oma diktatuuri maksmapanemisele, mil sotsiaaldemokraatide juhtide poolt ülistatud kodanluse demokraatia täielik pankrottijäämine nähtawale ilmub, mil miljonid töötawad hulgad faktilise näljasuremise perspektiivi ees seisawad, mil nad on sunnitud walima — kas kaasa tulla kommunistilise parteiga ja ühineda üheks fashismiwastaseks wõitlusewäerinnaks wõi fashismi poolt purustatud saada, **on Engelsi kaaswõleja Klaara Zetkini rewolutsiooniline elutee heledaks teenäitajaks Saksamaa töötawate hulkadele.**

Klaara Zetkin pööras Saksamaa töötawate hulkade poole, kes weel sotsiaaldemokraatlise partei mõju all on, üleskutsega „jälgige kommunistilise partei loosungeid, liituge ühiseks fashismiwastaseks wõitlusewäerinnaks von Papeni kabineti sõja- ja näljapoliitika wastu, kapitalismi pealetungimise ja fashismi wastu, ärge lubage sotsiaaldemokraatlistel juhtidel teid takistada ühise proletaarse wäerinna loomisel ja ühise wõitluse kindlustamisel.“

Wankumata truudus proletariaadile, mida Klaara Zetkin kogu oma elu kestwusel alal hoidnud, tema palawam armastus proletaarlaste wastu ning suur põlgus kõikide töölisteklasi waenlaste ja äraandjate wastu, kohustawad proletariaati sellesamaga wastama. Siis teostub see, millest Klaara Zetkin ühel Kommunistilise Internatsionaali kongressil rääkis, kui ühest peaülesannetest.

„Õppime Leninilt kindlat usku sellesse, et iga lihtsa proletaarlase ja iga rühutud kehwiki rinnas pesitseb wõitluse ja uue poole püüde waim, mis räägib kõigile orjastawatele jõududele:

— Ja ometi ei saa teie mind surmata“.

Klaara Zetkini 75. aasta sünnipäewal tõstab Saksamaa kommunistiline partei weel kõrgemale hulkade ees oma wõitluselipu:

„Edasi, — fashismiwastasele pealetungimisele!“

Wilhelm Peick.

ILUKIRJANDUS

Aru sai

(Kogust „Popsiküla“)

Kollane koit naerab üle poole taewa. Jahe on weel, kuid töötab tulla kuum päew. Rohi särab, nagu oleks keegi helmeid külinud. Kaasikus laulawad alles unised linnunoorpaarid oma poegile hommikulaulu, ent kusagil kaugemal kõhib kägu häält puhtaks.

Kaasik kahiseb. Kahiseb kaasiku ääres ka rukis. Tasa, tasa, sest ilmaldõts on rikkisse läinud ja tuult tuleb wähe.

Kaasiku ning rukkipollu wahel jalgteel astub Liisa wirgalt edasi, kuigi päike weel tõusnud pole, ent pool wersta on weel käia. Päikesetõusuks aga peab päralt jõudma. Teistsugust korda pole Liisa Kaasikul weel kuulnud. Korralikult tullakse seal heinamaale päikesetõusuks ning wõetakse wikatid õlale alles siis, kui pool päikest on wajunud.

Ruttu astub Liisa.

— Ema... oota...

— Oh sa lagund kere küll! Muidu kargab nagu traawel, nüüd ei ole jalgu all.

Liisa waatab tagasi. Paarikümne sammu kaugusel sibab ta järele ta poeg, kes kogu aja ühes temaga agaralt sammunud terve werstalise teekonna, nüüd aga maha kipub jääma.

— Ei jõua.

— Suur poisiwolakas, miks ei jõua? Kas pean jälle selga wõtma? — kurjustab Liisa. Weel läinud aastal tassis Liisa tihti poissi seljas, kui waja oli rutata ning poiss oma tibutillukeste jalgadega järele ei jõudnud. Ega olnud tal nüüdki weel jalad tea kui suured, oli ju poiss alles nelja aastane.

Liisa laotab suurrätiku maha.

— Wõta kingad jalast ja astu peale.

Seda ei lase poiss endale kahte korda ütelda. Juba ongi kingad wõetud ja poiss seisab rättil. Ettewaatlikult wõtab ema ta rätikuga selga ja siis läheb teekond endise kiirusega.

Nüüd kannan mina sind, kas sina mind kah kannad, kui suureks saadja mina wanaks jään? — küsib ema.

— Kannan, — wastab poiss tõsiselt.

— Jah, kannad muidugi. Ütled, et wanamoor kasi toast wälja.

— Ei ütle, — wastab poiss nutuwärinaga hääles.

Parajasti astuwad Kaasiku omad hanireas õuest wälja, kui Liisa pärale jõuab. Liisa laseb oma kandami jälle jooksma ning astub teiste järele heinamaa poole minema. Pole enam kaugel — minna waid mõnikümme samm.

— Ikka weel tassid teist seljas? Warsti hakkab juba leeri minema, — naerab peremees Jaan, ehk Kaasiku isa, nagu teda lapsed, nende seas ka Antu, Liisa poeg nimetawad.

— Ei tühi jõua weel järele, — muigab Liisa. — Muidu jalgu all kas wõi kui palju, aga näed, hommikul uniselt jääb maha.

Mõttesse jääb Liisa. Sügawasse mõttesse. Juba aastakümne on ta igal suwel Kaasikul korralikult tööl käinud. Ennem tassis ta sinna kaasa Jukat, nüüd Antut, keda küll Antoniks ristiti, kuid kes seda nime wast kõigest paar korda elus kuulnud — siis, kui pika musta kuuega papp talle kolm korda wett pähe pani ning esimest korda teda nimepidi nimetas, teinekord aga ütles seda isa joobnud peaga, rääkides uhkustades sellest, kuis wäikse Antu asemel saab kord suur Anton seisma teisel pool palgi otsas, majade juures, mida tema, Jüri, teistele ehitab. Omal on küll wilets, kuid peab ehk niikaua wastu, kuni poisid abiks kaswawad...

— Millal tuleb see aeg, millal saab abi nendest? — mõtleb Liisa. — Tassi teist nüüd iga päew. Pole see kerge asi. Wahest waatab pererahwas wiltu: — tassib poisi kaasa — omale appi sööma. — Pole küll weel midagi öeldud, kuna Liisa on kuulus oma töötragiduse poolest terwes kolmes külas. Iga peremees oleks õnnelik, kui heinaajaks niisuguse töömurdja kätte saaks. Liisa on selle oma ainukese rikkuse üle isegi tumblisti uhke. — Palju see poisikärbes ikka sööb? — mõtleb ta. — Eks ole ma selle tema leiwarasukese juba kümnekordselt ära tasunud.

Liisa teeb päewi. Palju on Kaasiku Jaanile päewi teha mitmesuguste heategude eest. Talwel aitas Kaasiku Jaan oma hobustega Liisal-Jüril haod koju wedada, õigem andis hobused wedamiseks. Liisa teeb nüüd selle kui ka muude wäikeste ning suurte heategude eest Kaasikul peaaegu suwe läbi tööd. Sügiseks aga saab Liisa lõpuks koti rukijahu — puuda 6—7. Kaasiku Jaan toob ta ise koju. Siis, kui õhtul Jüri töölt tuleb, näitab Liisa uhkusega sawri poole.

— Jahukott seisab nagu mees nurgas püsti.

* * *

Jõuti heinamaale.

Kuigi wikatid juba kõik luisatud olid, pinnimisest rääkimata, siiski luiskas igaüks weel oma wikati „oma õndsas käega“ üle. Siis asus Johannes, sulane, kaarega minema.

— Sel aastal meie Johannes kõwa niidumees, ega sina Liisa, temale ikka järele jõua, — rääkis Jaan naeratades — Olid küll minewal aastal Jakobil alati kannul, aga nüüd ei tea ühti...

— Eks näis, — wastas Liisa ja asus Johannese järele kaarega minema.

Johannes, kes seda juttu muidugi kuulnud oli, waatas muigega üle õla ja niitsi edasi.

Asusid teisedki ritta. Palju neid polnudki. Jaan ise, wana Ringi Liisa, kes pörsa päewi tegi, ning kaks peretütart. Need inimeselapsed said tõepoolest warsti tunda,

et heinategu pole kerge töö. Seda said nad tunda igal suwel ja wõtsid juba kohe targu kaare poole kitsama sellest, mida maha äsasis kaks kõige eelmist niitjat.

— Johannes, hoia säared.

— Näe, ega Liisa hooli, olgu kes tahes, aga tema armu ei anna... Mina arwasin, et ega sellele nüüd küll järele saa, — muigas peremees Jaan. Waatasid õieli kaeltega wiimasedki järeltulejad, kuidas Johannes ruttu ja ruttu wikatit wibutas, et nobeda järeletuleja eest terwete säärtega pääseda.

— Ei mina küll seda oleks uskunud, et Johannes kah Liisa eest ära ei jõua, — naeris peretütar Liisa. See aga kadus samuti, nagu liiwatera samblasse, ilma et keegi oleks tähele pannud. Pealegi oli Liide wiimases tagumises otsas. Kõigile tundus, et — mis sina ka seletad, nagu oleks kah mõni niitja. Ent keegi ei hakanud seda ütlemata.

Johannes pigistas hambad kokku ja wehkis edasi. Kus selle häbi ots, kui eide jalgu jääd.

* * *

Kaks aastakümnet lähewad elus ruttu. Ajaloos on see täpe, kuid inimestega teeb see suurt imet — maalib kortsud näole, teeb pää halliks, wõtab tööjõu.

Niisuguses olukorras oli ka Liisa. Wana, enneaegu halliks läinud juustega ning kortsus näoga. Paistis, nagu oleks terve elulugu talle sala kirjal näole kirjutatud. Nagu oleks sinna kirjutatud, kuis Jüri kiwitõstmisel wiga sai, paar kuud haigemajas põdes ja siis suri. Nagu oleks sinna seegi kirjutatud, kuis wanem poeg Pihkwa all surma sai. Kangelasesurma, isamaa kaitsemisel, nagu roodukomander kirjas teatas. Wast on seegi kustumata joontega Liisa näole kirjutatud, et noorem poeg, Antu juba wiindat aastat wangimajas on. „Kümme aastat sunnitööd salaorganisatsioonist osawõtmise eest.“ See on kirjutatud Liisa aiju kibedate joontega, weel kibedamate joontega, kui kõik muu, sest oli ju Antu tema wiimane lootus. On meeles wäga hästi ka kõhn kõrend ohwitser, ebamääraselt pikkade hammastega, kes nõudis kõige waljemat karistust paragrahwi piirides.

On Liisal meeles ka see noor mustade silmadega adwokat, kes talle pärast kohtuotsust seletas.

— Teie poeg tegi ise endale paha. Ta oleks pidanud asja ilusti üles tunnistama ja omad kaaslased wälja andma, siis oleks ta saanud hoopis kergema karistuse. — Siin waatas adwokat nõutalt ringi, nagu sõnu otsides ja rääkis julgelt edasi.

— Kõik lootus pole siiski weel kadunud. Kui teie saaks mängu panna paar-kümmendtuhat marka raha, ma katsuks siis härra Teemandiga rääkida, temal on suur mõju, ta saaks wast seda asja lahendada.

— Sai Liisa ka Antuga rääkida, kahe musta tunnimehe juuresolekul.

— Ära hakka sugugi oma wiimaseid kopikuid nendele wiima, — rääkis Antu. — Nemad ei päästa, mind päästab hoopis teistsugune wõim. Ära kurwasta liialt. Ega sina ole esimene, ega wiimane, mina niisamuti.

* * *

Kõik see, mis kirjutatud Liisa näole ning aiju, teeb talle koti weelgi raskemaks, teeb meele weelgi kibedamaks. Õhates laseb ta koti seljast, õhates istub ise selle peale. Liisale teeb muret ahjuküte. Pole millega wett keeta, pole kedagi, kes aitaks talweks kütet saada. Sellepärast käib Liisa wahetewahel kotiga mereäärest kuiwi puukaikaid toomas, mida wesi randa uhtunud. Siin wedelewad nad muidu, siin ei tarwita neid keegi, siin pole ka Liisat keegi keelanud wõtmast muidu wedelewat risu.

Wõiks ju osta, puud polegi nii wäga kallid, aga kust saab selle jaoks raha. Kedramisega ja muide tühiste töödega saab Liisa wahetewahel rätikutäie jahu wõi mõnda muud söögipoolist, kuid raha on raske saada, ainult sellelt saab korralikult kord kuus wäikese summa mõnikord on see suurem, teinekord wäiksem.

Selle peale mõtleb Liisa alati eriliselt sooja südamega. Wäikene, kõhn, käharpaega, kulunud musta kleidiga, tuli ta kuu — poolteist peale Antu kinniwõtmist õhtul pimedas Liisa poole ja rääkis:

— Sul, ema, on nüüd paha elada. Anton wõeti wangi, ta ei saa enam sind toetada. Antoni seltsimehed ja mina teeme wahest korjandust ja katsume sind aidata.

Siis rääkis weel weidi aega juttu, ära minnes andis Liisale raha. Nii käib iga kuul, enamalt jaolt õhtuti. Ent nime ei ütlen. Saatwat raha isegi Antonile, Antule-wangimajja. — Ära kellegile räägi, — ütles juba esimesel õhtul, — siis tuleb pahandus.

Ega Liisa esimest päewa ela ilmas. Eks tea Liisagi, et pole Antul sellest soojem, kui weel teisi tema sõpru kinni wõetakse. Ega nad ole kurjategijad.

* * *

Wist jäi Liisa palawa päikese paistel tukkuma. Wist tegi pea juba mitu noksa-tust. Kuid nüüd ajas teda ülesse helisew wikati luiskamine: — Kliuh — klauh, kliuh — klauh. Selle järele kuuldus kellegi rääkimine:

— Ega sina, Juuli, sel aastal saa jalgu mahagi; meil Eedi nüüd kõwa niidumees.

— Eks waatame, — wastas naisterahwa hää.

— Need on jo Kaasiku omad, — mõtles Liisa. — Wanataat ikka weel komberdab kaasas.

Kaasikul ei ole Liisa enam ammu käinud. Aastat kolm juba. Ei ole käinud peale seda, kui August, Kaasiku Liide mees, kes nüüd juba mõnda aastat peremees on, temale ütles:

— Ega sinust ole enam heinamaal tolku; jääd teiste jalgu.

Nüüd tuli see Liisale elawalt meelde.

— Kui mina sulaste sääri niitsin, siis oli tolku, nüüd, kui wanaks jääd, pane nõör kaela, kui nende abi jääd lootma. Wanamees käib aga ikka mõõda heinamaad ja ässitab...

Nagu mingi selgus löi siin Liisale pähe. — Kus on kurjalwaimul kawalus, — mõtles ta. — Össitab taga, siis niidawad rutem. Ise kõhistawad naeru, — lastolad wehiwad.

Liisa tõusis üles ja hakkas kotti selga upitama. Raske oli kott. Raske oli teda selga tõsta. Raskuse all tuikudes hakkas ta minema, kuna jalad nagu pinde ajasid.

— Oli Mart kõwa niidumees, Aleks, Karla, Johannes, palju oli neid niidumehi, kellega tuli temal wõistlust pidada — mitme pika aasta jooksul, nüüd on Eedi kõwa niidumees, kellega wõidu niitma ässitatakse Juulit. Oot-oot, näen Juulit, siis ütlen, — oli Liisa lõpuotsus. — Ütlen, et ära sina ole nii loll, kui mina olin. Las wehiwad ise, ärgu ässitagu teisi. — Selle otsusega tuikus Liisa raske koti all koju poole.

A. Terijõe.

KINDLUSTAME RAHWUSWAHELIST SIDET

Naistöölistel pole isegi hääletamise wabadust.

Hiljuti olid Eestis riigikogu walimised, mis möödusid kõige suurema surwe ja rõhumise tähe all. Kui kaugele kodanlaste ja hallparunite häbematus minna wõib, tõendab wäike sõnum „Meie wõitluses“ nr. 16, kus kirjutatakse:

„Tartu läheduses Raadi wallas asub kellegilproual Pokul suur talu. Proua Pokk peab talus 8 teenijat. Ning proua oskab neid koorida, mitte ainult sellega, et neile näljapalka maksab, waid kui tallu toodi walimislehed, siis wõttis proua teenijate lehed oma kätte, lõikas sealt rahwusliku erakonna nimekirjad wälja ja andis need teenijatele, öeldes: „Kui Piibule ei hääleta — saate kohast lahti“.

Eesti naistöölistel ja teenijad, awage kõige ägedam tuli sarnaste prouakeste häbematususe wastu. Igal sammul paljastage nende teguwiise tööliste häälekandjas ja lööge nad häbiposti.

Igal naistöölisel ja teenijal on õigus oma häält sellele anda, kes tema huwide kaitsja on ja walmis kodanlusega wõitlusesse astuma.

Naistöoline.

Käed Nõukogu Liidu küljest!

Sel ajal, kui kogu töolisteklass sõda ei taha, woolab veri juba mitmendat kuud Mandshuuria väljadel ja Hiina prowintides.

Rahvuswahelise kapitalismi poolt ära ostetud Jaapani imperialistid tungivad Prantsusmaa aktiivsel kaasaaitamisel Hiina nõukogudele kallale. Imperialistid tahavad oma ammuigatsetud plaane teostada. Ükskõik millise hinnaga, tahavad seda 1932. aastal ellu viia, mida nad 1917. a., 1922. a. ja 1929. aastal tarvitada ei saanud, nimelt — sõjariistus jõuga wene rewolutsiooni hävitada.

Naistöölised, teenijad, tööliste ja talupoegade naised, teie ei taha sõda. Kõige jõuga peate selle eest wõitlema, et uut werewalamist ja neid koledusi ära hoida, mis uue ilmasõjaga kaasas käiwad.

Tööliste naised, kas te wõite lubada Hiina nõukogude hävitamist, kas wõite lubada wene rewolutsiooni häwitamist, kui teie midagi ei tee ega ette ei wõta, et neid kaitsta?

Ei. Teie ei tohi seda lubada. Kas Nõukogude Liit ei ole meie kõikide kodumaa, kas see pole ainuke maa, kus naisterahwad wabad, üheõiguslised ja õnnelikud on? Nõukogude Liidu naisterahwastel on kõik needsamad õigused olemas, mis meesterahwastelgi nii tööstuses, kui ka poliitilises ja ühiskondlises elus.

Tänu oma haridusele, mida omandasid naisterahwad koolides, wõiwad nad töötada kõige wastutawamatel kohtadel. Ema- ja lastekaitse wõimaldab ühiskondliste ja riikliste kohustuste täitmist, need töowormid muudawad naistöölise iseisewiswaks, tegutsewaks ja teadlikuks inimeseks.

Kuid ärgu naistöölised unustagu ühte asja: seda saawutada, et naistöölised ja tööhised kangelasliku wõitlusega häwitaks oma surwewalitsused ja kihutaks oma kodanluse minema.

1919. aastal wõitlesid Mustamere laewastiku merewäelased eesotsas Andre Martyga selle eest, et takistada wene rewolutsiooni wastu wõitlemist. Chorell Lebarby tapeti prantsuse peastaabi käsul Odessas sellepärast, et ta esimest proletariaadi riiki kaitses. Need prantsuse proletariaadi wäljaastumised kandsid oma wilja.

Töötawad naisterahwad Prantsumaal, wõtke osa kõikidest demonstratsioonidest, esitage oma nõudmised, olge ettewalmistatawa imperialistilise sõja wastu ja kaitske Nõukogude Liitu.

Proletariaat oma organiseeritud wõitlusega teatab: „Elagu rewolutsiooniline wõitlus imperialistilise sõja wastu kommunistilise partei juhtimisell!“

Mores Tores.

Budjonnõi ratsawägi

N. Assejewi sõnad.

A. Dawidenko muusika.

Poolepäewa taewa alt tuld päike lõõmab weel.

Seal Budjonnõi ratsasalk on stepis wõiduteel.

Koor: Seal Budjonnõi ratsasalk on stepis wõiduteel.

On stepis wõiduteel.

Mitte mammapoegina, ei mõisa härberis. —

Kaswanud me wõitlustes ja sõjamõlludes.

Koor: Kaswanud me wõitlustes ja sõjamõlludes.

Ja sõjamõlludes.

Mäletawad waenlased kuis kahisõõ kõik maa,

Kui ratsawägi punane on peale tormamas.

Koor: Kui ratsawägi punane on peale tormamas.

On peale tormamas.

Ei wõitlust meie alusta, kuid Perekopi auks

Meil kuulisid ilmlõpmata on wastaliste jaoks.

Koor: Meil kuulisid ilmlõpmata on wastaliste jaoks.

On wastaliste jaoks.

Ei keegi meilt me wõitlusid ei wõta tagasi.

Ratsawägi punane, dwiis — nüüd edasi!

Koor: Ratsawägi punane, dwiis — nüüd edasi!

Dwiis — nüüd edasi!

Tõlk. E. Jürginfeld.

Töörahwa wiulikunstnik Eduard Sõrmus

Maikuu esimestel päewadel jõudis töörahwa wiulikunstnik Eduard Sõrmus Leningradi. Sm. Eduard Sõrmusel on rida wõitlusaastaid seljataga. Eduard Sõrmus on üks esimestest rewolutsioonilistest tegelastest Eestimaal. Tema rewolutsiooniline tegewus algab üliõpilasena Tartus.

1905. aastal ilmus Ed. Sõrmuse toimetusel ja organiseerimisel sotsiaaldemokraatiline eestikeelne ajaleht „Edasi“, kuid peagi oli Ed. Sõrmus tsaariwalitsuse tagakiusamisel sunnitud wäljamaale emigreerima.

Kui kapitalistlised haikalad Oktoobrirewolutsiooni wõitustid häwitada tahtsid, siis näeme sm. Ed. Sõrmust kodusõja wäerinnal walgete eestlaste ja soomlaste wastu wõitlemas.

Paljud eestlased punawäelased kuulsid ja mäletawad sm. Ed. Sõrmuse wiulimängu, mis kutsus wõitlusele Oktoobrirewolutsiooni saawutusi kaitsma. Sm. Ed. Sõrmuse ja kogu Nõukogude Liidu proletariaadi palawam soov oli ükskõik mis hinna eest kalletungijaid ja interwente tagasi lüüa.

Wisa ja eneseohwerdawa wõitluse järele löi proletariaat kõik imperialistlised kalletungimised ja interwendid tagasi ja Nõukogude Liit wõis ülesehituse tööle asuda.

Sm. Sõrmus asub sellejärele wäljamaale ja teeb punast propagandat nii sõnas kui kunstis, mis juures paljudel kordadel teda wangistati ja maalt wälja saadeti.

Mitmel kordadel on ta kontserdid ära keelatud ja kuulajad kumminuiadega laiali peksetud.

1922. aastal oli sm. E. Sõrmus Eestis, seal sunniti ta Tallinnas ja Tartus mädamunadega ja kiwidega näitelawalt lahkuma.

Eesti kodanlus näeb sm. Sõrmuse wiulimängus riigi julgeoleku kõigutamist ja hädaohtu enda olemasolule.

Nüüd Nõukogude Liidus olles tahab töörahwa wiulikunstnik Ed. Sõrmus meie sotsialismi ehitustööle ja wõitlusele kaasa aidata. Ta mängib ja räägib Nõukogude proletariaadile, millistes rasketes tingimustes elab ja wõitleb wäljamaa töolisteklass.

Sm. Ed. Sõrmus on kindlalt weendunud, et peagi läheneb see silmapilk, kus wäljamaa töolisteklass sõjariistus jõuga selle mädanewa kapitalistlise korra häwitab ja töörahwa riigi maksuma paneb, kus puudub eksploateerimine inimeste üle.

Olgu terwitatud töörahwa wiulikunstnik Ed. Sõrmus!

*Naisproletaarlased ja naiskolhoosnikud,
wõitlusele muusika enamlustamise eest!*

„Külwaja“ trükikoja noored naistöölised eesrinnas wõitlejad

7. juunil oli „Külwaja“ trükikoja tööliste lõunawaheajal töörahwa wiitlikunstu- niku sm. Sõrmuse kontsert. Enne kontserti kõneles sm. Saarts riiklise laenu reali- seerimisest. Riiklise laenu tellimises sammub „Külwaja“ kirjastus ja trükikoda ees- rinnas kogu raioonis. Mõne päewa jooksul realiseeriti 130% kuupalgast.

Iseäranis ülendawat meeleolu tõstis ühe wana naistöölise wäljaastumne, kes kõiki naistöölisi, eriti weel noori, üles kutsus wileaastaplaani 4-da lõpuaasta laenu tellima mitte kuupalga suuruses, waid weel suurema summa eest.

Oma wäljaastumises rääkis ta, et ainult Nõukogude walitsus on wõimaldanud kõrgema hariduse tema lastele, kes selle tõttu sotsialismi ehitustööle nüüd kasud

„Külwaja“ trükikoja komnoored

likud wõiwad olla. Edasi tähendas ta, et kõrgemat haridust saawad nüüd mitte üksi tema lapsed, waid ka kõikide töötawate hulkade lapsed.

Lõpuks tähendas ta, et iseoma jõuga, ilma kellegi kaasabit, peame meie ehi- tama need hiigla wabrikud, tehased, elektrijaamad, millised meil ennem puudusid.

Koosoleku lõpul kuulutasid endid laenutellimises lööklasteks noored naistööli- sed Hilda Pihelpuu ja Siht ja kutsusid teisi naistöölisi järgnema endi eeskujule. Wäljakutsutud naistöölised wõtsid wäljakutse vastu.

Et meie iseseiswalt, ilma wälise laenuta wõiksim ehitada, selleks peawad kõik naistöölised ja ka eestlastest naistöölised ja kodused perenaised riiklist laenu tellima.

Kõik naistöölised ja kodused perenaised, järgnege meie eeskujule.

Naistööline.

Naiskolhoosnikud, asuge löökkorras lastetubade ja ühissöögilaudade organiseerimisele!

Põllumajanduse sotsialistilise ümberkorraldamisega peab kaasas käima kolhoos- nikkude hulkade elu-olu küsimuste ümberkorraldamine. Uute elu-olu küsimuste ümberkorraldamisel on üheks tähtsamaks küsimuseks ühissöögilaua ja lastetoa organi- seerimine kolhoosides.

Tööjõu puuduse all kannatawad kolhoosid eriti heina- ja wiljakoristuse hoogtööde ajal, sel ajal on päris lubamata nähtus, kui naiskolhoosnikud supipottidega ja lastega askeldavad.

Selletõttu ei saa naiskolhoosnikkude tööjõudu otstarbekohaselt ära kasutada, mis takistab valmistusliste plaanide täitmist ning hoiab naisterahwaid samades orjusekütketes nagu üksikmajapidamiseski.

Igal kolhoosil on objektiivsed võimalused olemas, et naisterahwaid kodustest tööddest wabastada, sellega kolhoosile tarwilikku tööjõudu juurde andes.

Ainult siis wabaneb naiskolhoosnik oma eramajapidamise tööddest, kui kolhoosis organiseeritakse ühissöögilaud ja lastetuba.

Lastetoa ja ühissöögilaua organiseerimisest peawad eriti naiskolhoosnikud aktiivselt osa wõtma

Kolhoosidel tuleb kõigepealt wastawad ruumid leida ja need korda seada. Kui ei ole sisseadeid, siis tuleb kohe nende valmistamisele asuda! Toitmise korraldamiseks tuleb wastawad inimesed otsida wõi kursustele saata.

Kõik see töö tuleb lõktempodega läbi wiia, et heina- ja wiljakoristus oleks maksimum naisterahwaid kodustest tööddest wabastatud.

Kuid huwitaw on waadelda, kuidas neid küsimusi kolhoosid praktiliselt lahendawad. Näiteks, „Noor Kündja“ nimelises kolhoosis (Seredka raionis) awati maikuu algusel lastetuba, mis asub endises mõisawalitseja majas, mida kolhoos seniajani asjaajamise ruumiks kasutas.

Kui praegusel silmapilgul seda lastetuba waatad, siis pole see lastetuba, waid masinate parandamise kuur wõi midagi selletaolist. Aknad katki, seinalt paberid maha rebitud, woodid, lauad ja pingid puuduvad. Mis puudub lastetoa ümbrusesse, mis lastele alaliseks mängukohaks peaks olema, siis on see koguni kõlbmatu olekus. Õues wedelewad okastraadi kerad ja palkide wirnad. Õues on sügawaid auke, kuhu lapsed sisse wõiwad kukkuda. Lapsi hirmutawad õues jookswad lehmad ja hobused.

Ülatoodud wäärnähtuste kõrwaldamiseks pole kolhoosi juhatus midagi ära teinud ega mõtlegi teha. Möödunud aastal wedas kolhoos ühe likwideeritud kulaku maja kohale, mis wastaw oli ruumide, kui ka koha poolest. Kuid häda oli selles, et kolhoos ei suutnud seda walmis ehitatada, maja korda seada. Praegu on see maja katusetu, aknad puruks pekstud ja häwineb wihma käes. Siin tuli lastetoa ja ühissöögilaua organiseerimises kolhoosi juhatus oportunistiline allahindamine nähtawale.

Naiskolhoosnikud, meie peame uue elu sissewiimise eest wõitlema. Meil on tarwis lõpulikult purustada igasugused oportunistilised arwamised, et „küll jõuame, meil selleks aega on“.

Kui iga naiskolhoosnik wõitleb sarnaste wäärnähtuste kõrwaldamise eest, siis jõuame peagi eesmärgile. Elu-olu ümberkorraldamise küsimustes tuleb otsustaw murrang läbi wiia ja selle ümber kogu kolhoosiline ühiskondlus mobiliseerida.

Linda Hämalow.

Wõtke eeskuju töökangelasest Tombutist

Sowhoos „Smenas“ (Trutnewa külanõukogus) töötawad mõned naissowhoosnikud wäga hoolikalt ning ei jää meessowhoosnikkudest sugugi maha. Naissowhoosnik Tombut kündis kolme päewa jooksul 2,07 ha. põldu. Naissowhoosnik Tombut töötab wäsimatult hommikust õhtuni, kõrgeid näitajaid saawutades. Sowhoosi juhatus peaks töökangelast Tombuti premeerima, sellega teistes naiskolhoosnikkudes aktiivsust ja tahet õhutades. Kõik naiskolhoosnikud ja sowhoosnikud, järgnege sl. Tombuti eeskujule. Ükski naiskolhoosnik ja naissowhoosnik ei tohi kolhoosi ja sowhoosi majanduslisest kindlustamisest kõrwale jääda.

Heinakoristamise ja kitkumise hoogtöödest peawad kõik naiskolhoosnikud ja sowhoosnikud aktiivselt osa wõtma, lõökbrigaadisid luues ja teisi brigaade sotsiaalistilisele wõitlusele kutsudes.

Ainult siis wõime edukalt töötada, kui sl. Tombutist eeskuju wõtame ja energiliselt wõitleme valmistusliste plaanide täitmise ja ületamise eest.

E. Jürna.

Budjonnõi nimelisest kolhoosist

Naisdelegaatide ring peab olema igas kolhoosis ja sowhoosis löökbrigaadiks. Naisdelegaatide ringidel on suur ja wastutaw töö, nimelt sotsialistlise wäerinna eesotsas sammujad olla. Kuid küsime, kas kõik naisdelegaadid seda suurt nime wääriwad?

Osa naiskolhoosnikke, naisdelegaate wõitlewad kangelaslikult meie maa sotsialistlise ümberkorraldamise eest.

Naisdelegaat Liisa Koslow töötas külwihoogtöö ajal 30 päewa, kuid kahjuks ei wõta mitte kõik naisdelegaadid kolhoosi tööd osa wõi wõtawad ainult mõned päewad.

Näiteks sellesama nimelise kolhoosi naisdelegaadid Linda Lutus töötas ainult 3 päewa ja Alwiine Uude 6 päewa.

Naisdelegaatide ringide koosolekutel tuleb juba warakult läbi arutada walmistulised küsimused, kuidas wilja koristamise töödeks walmis olla. Kas tarwisminewad masinad ja tööriistad korras on, kas kolhoosi tööjõud wastawalt brigaadidesse on jaotatud, kuidas sotsialistline wõistlus ja lööktöö on arenenud jne.

Kui selle alal puudusi nähtawale tuleb, siis tuleb kiires korras kõik teha, et lööktööd ja sotsialistlist wõistlust kõrgemale astmele tõsta ja kogu töö 6 ajaloolise tingimuse alusel ümber korraldada. Tuleb teisi kolhoose sotsialistlisele wõistlusele wälja kutsuda ja lepinguid sõlmida.

Kui iga naiskolhoosnik nende küsimuste tähtsusest aru saab ja neid nende küsimuste läbiwiimise ümber mobiliseeritakse, siis suudame oma kolhoosilist ülesehitamist kindlustada ja wastawale kõrgusele tõsta.

K...a A.

Domkino külanõukogu naisdelegaatide tööst

Domkino külanõukogu naisdelegaadid sõlmisid kolmandal enamisel külwihoogtöö läbiwiimisel sotsialistlise lepingu Leineri naisdelegaatidega.

Meie, naisdelegaadid, peame aktiivselt kõikidest tööd ja riiklise laenu kogumisest osa wõtma, ainult siis suudame neid lepingu tingimusi teostada.

Lasteplatside organiseerimisest wõtsid naisdelegaadid aktiivselt osa. 1. mail korraldati pidu, kus puhas sissetulek puhwetist (76 rub. 53 kop.) annetati lasteplatsi heaks.

Kolmanda enamlise külwi tähtajalise lõpetamise alal kuulutas ennast lööklaseks sl. Kiho Anna: et Sadorje asunduses 1. juuniks lina 100% maha oleks külitud. Teised naiskolhoosnikud järgnege sl. Anna Kiho eeskujule ja kuulutage endid lööklasteks.

Lastesõimede ja platside töö alla hindamine

Kõigile on arusaadaw, milline suur tähtsus on lastesõimede ja -platside organiseerimisel eriti naiskolhoosnikkude tööjõu otstarbekohaselt ära kasutamiseks.

Iga kolhoos peab sellest aru saama ja seda tähtsust hindama ning kõige energilisemalt lastesõime ja platside organiseerimisele asuma.

Kõige selle peale waatamata hindawad kolhoosid ikkagi alla lastesõimede ja platside tööd. Ka meie „Edasi“ nimelises kolhoosis tuleb sarnaseid wäärnähtusi ette, kus lastesõimede organiseerimise küsimust tõsiselt ei wõeta.

Näiteks Domkino ÜLKNÜ rakuke ja kolhoos „Edasi“ komandeerisid kewadel lastesõimede juhatajate kursustele inimesi, kellede peale riik teatud hulga raha kulutas. Pärast kursuseid jättis aga kolhoos lastesõime ja platsi tööd tahaplaanile. Kolhoos „Edasi“ pidi wastawad ruumid juba 1. maiks ära remonteerima. Kuid kolhoosi juhatus hindas seda tööd oportunistiliselt, sellepärast, saadi maja remonteerimisega walmis alles 1. juuniks. Ka naisdelegaadid ei wõtnud lastesõime ruumide remonteerimist oma hooldamise alla ja ei olnud buksiiriks, et kiiremini tööd lõpetada.

Weel oportunistlisemalt hindab lastesõimede ja-platside tööd kolhoos „Punase tähe“ juhatus, kes sõrmegei ei ole liigutanud. et lasteplatsi awada.

Kauem see nii edasi kesta ei tohi. Kolhoosidel tuleb selles asjas täielik murrang läbi wiia ja enamliselt tööle asuda.

Lastesõime asutamisest peawad ka naiskolhoosnikud agaralt osa wõtma ja neid töid ära tegema, mida suudawad wõi mõistawad. Mõnda tööd ikkagi leida on, mida naiskolhoosnikud teha wõiksid. Kui puuduwad wastawad rahasummad, siis tuleb pidusid korraldada, mille puhast sissetulekut lastesõimede ehitamiseks ära wõiks kasutada.

Kolhoos „Edasil“ tuleb lastesõime töö teatawale kõrgusele tõsta. „Punasetähe“ kolhoosil tuleb löökkorras lasteplatsi ehitamisele asuda.

Komnoor.

MAJAPIDAMISE OSA

Kuidas marju ette walmistada

Suwi on marjade hooaeg. Marjades, nagu wiinamarjades, maasikates, waarikates, ploomides ja kirsimarjades on suurel määral witamiine. Et talwel oleks toitmine linnas ja külas mitmekesisem, selleks tuleks igasuguseid marju talweks ette walmistada. Talweks marjade sissekeetmiseks tuleb sagedasti igasuguseid takistusi ette, näiteks suhkru puudumine. Mõned on arwamisel, et ilma suhkruta ei saa midagi sisse keeta. **Sellepärast näitame meie, kuidas suhkruta wõib marju ette walmistada.** Marju tuleb walmis warustada nii linnades, kolhoosides ja talupoegade üksikutes majapidamistes.

Marjamahl tooretest maasikatest ja waarikatest

Puhastatud aia- ja metsamaasikad wõi waarikad tulewad hoolega puhtaks pesta ja sawi wõi kiwinõus puulusikaga puruks pigistada. Metallist nõu selleks otstarbeks ei kõlba, esiteks muudab marjamahl metalliga kokku puutudes oma wärwi, teiseks wõib metallis hapnemise protsess tekkida, mille tõttu marjamahlasse wõib sattuda terwisele kahjulik tina wõi wask.

Marja püreed walmistades, tuleb ühe kilo marjade peale juurde lisada 250 grammi jäätist (s.t. 1:4) ja jäätis ühes marjadega puruks tampida. Saadud segu tuleb puhastasse sõela panna ja marjamahl teisesse nõusse wälja pigistada. Teisel päewal tarwis marjadele mingisugune raskus peale asetada, et mahl marjadest täiesti wälja nõrguks. Sellejärele tuleb mahl puhastesse pudelitesse walada, kõwasti kork peale wajutada ja kirjalakiga üle walada, et õhk juurde ei pääseks. Hoida külmas kohas, kuid mitte niiskes. Marja jätistest wõib kiselli keeta.

Marja püree ilma suhkruta

Puhastatud ja pestud aia- ja metsawaarikud tulewad katki tampida ja läbi sõela lasta. Saadud pudrust wõib ilma suhkruta, ja wett juurde lisamata moosi keeta. Jahutumise järele puhastesse pudelitesse panna. Pudelite korgid kirjalakiga üle walada ja külmas kohas hoida.

Mustikate ettewalmistamine talweks

Mustikad tulewad ära puhastada ja pesta. Marjade keetmisel tuleb natuke wett juurde lisada. Kui marjad keenud, saadakse püree. Siis tulelt ära wõtta ja teise kiwist wõi sawist nõusse jahtuma panna. Jahtumise järele — puhastesse pudelitesse walada. Hoida külmas kohas.

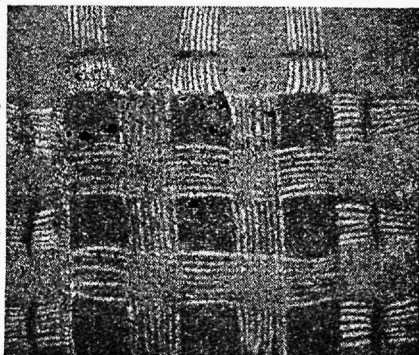
Kirside ja mustasõstrate alalhoidmine wärskena

Marju wõib talweks ka wärskena alal hoida. Kirsid ja mustasõstra marjad tulewad ära puhastada, pesta ja sõelasse kuiwama panna. Ärakuiwanud marjad pudelitesse panna ja igale reale weidi peentsuhkrut peale riputada. Kui pudel marju täis, siis pealt korgiga kinni panna ja kirjalakiga üle walada. Niimoodi hoiduwad marjad pudelites hästi alal. Pudelikid tulewad kuiwa liiwasse matta.

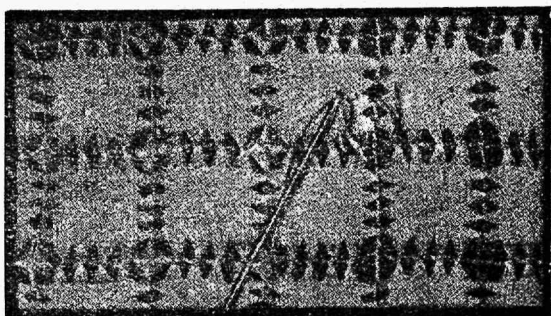
Ruut- wõi kahekordne pilu

on niisugune, kus lõngad kistakse wälja nii koe kui ka lõime suunas. Et pilu ääred wäljakistatud lõngade kõrwaldamisel ei hakkaks narmendama, õmmeldakse nad nõõp-augu pistel üle.

Pilt 1 näitab äärte õmblemist wasakult ja paremalt poolt. Lõngad lõigatakse alles siis ära, kuiäär juba on õmmeldud. Wäljakistawate lõngade hulk oleneb siingi mustrist ja riide jämedusest.

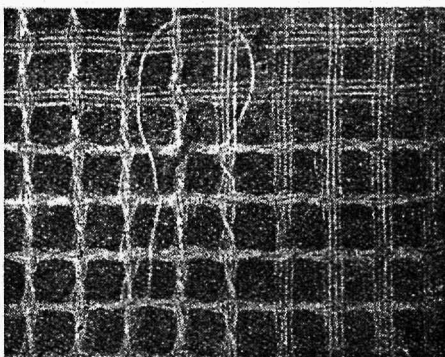

Pilt nr. 1.

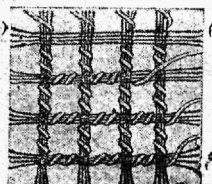

Pilt nr. 2.

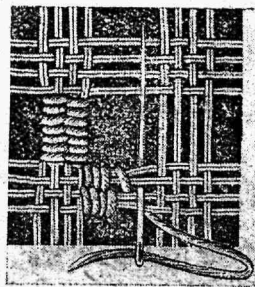
2. Pilt kujutab kahekordset pilu, kus on wälja kistud vähem ja sisse jäetud rohkem lõngu, mille tõttu kitsad piluribad tekiwad ja nende wahel riidest ruudukesed;

Pilt nr. 3.

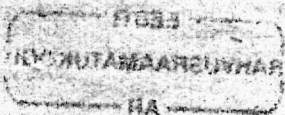

Pilt nr. 4.

Pilt nr. 5.

sissejäetud lõngade ühendamisel tarwitatakse üht lihtpiludest. Kui aga lõngu rohkem wälja on kistud kui sisse jäetud, siis ei taha sissejäetud lõngad muidu hästi püsida, kui nad pole mitmekesistel pistetel üle õmmeldud, nagu näitawad 3, 4 ja 5 joonised.

Hind 15 kop.

Ответственный редактор Г. Виснапу
Технический редактор Э. Юргенфельдт
Издание № 109. Сдано в набор 15/VII 1932 г.
Подписано к печати 27/VII 1932 г. Формат 74×105, 1¹/₄ печ. лист.
Кегль 10. Колич. букв в печ. листе 79680. Всего 99600 знаков.

Издательство „КЮЛЬВАЯ“, Ленинград 31, улица 3-го Июля, дом № 48.

Ленгорлит. № 51331. — Тираж 2000. — Заказ № 3205.
Типография „Кюльвая“, ул. Дзержинского, 49.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU